EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 603 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 603 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[2], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[3], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista.

---

1 EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen

Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Tšekki on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[4] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[5]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[6]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2024 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[7]. Uuden

---

osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) sekä neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen

ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset suunnittelukaudelle, jonka pituus on neljä tai viisi vuotta jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[8] olisi täytettävä asetuksen (EU) N:o 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) N:o 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

---

talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(7) Tšekki toimitti 1 päivänä kesäkuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 8 päivänä syyskuuta 2021 päätöksen Tšekin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[9]. Päätöstä muutettiin 16 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Tšekki on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Tšekki toimitti 24 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja 30 päivänä huhtikuuta vuoden 2024 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 8 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Tšekin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Tšekkiä koskevan maaraportin vuodelta 2024[11]. Siinä arvioidaan Tšekin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Tšekki on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Tšekin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Eurostatin vahvistamien tietojen perusteella[12] Tšekin julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 3,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 3,7 prosenttiin vuonna 2023, ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 44,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2023 loppuun mennessä 44,0 prosenttiin. Kuten *Finanssipoliittisessa ohjauksessa vuodeksi 2024*[13] ilmoitettiin, komissio on toteuttanut ensimmäisen vaiheen alijäämäperusteisia liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämiseksi vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Komissio antoi 19 päivänä kesäkuuta 2024 SEUT-sopimuksen

---

9 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä syyskuuta 2021, Tšekin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (11047/2021).

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 16 päivänä lokakuuta 2023, Tšekin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 8 päivänä syyskuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (13383/2023).

11 SWD(2024) 603 final.

12 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen[14]. Kertomuksessa arvioitiin Tšekin julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2023 Tšekin julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kyseisen arvioinnin perusteella ja SEUT-sopimuksen 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio ei ehdota heinäkuussa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Tšekin osalta.

(11) Neuvosto suositti[15] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Tšekille, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen[16] kanssa, kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Tšekille suositettiin, että se olisi valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Tšekille suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission estimaattien mukaan finanssipolitiikan viritys[17] oli vuonna 2023 kiristävä (0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka oli 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen hätätukitoimenpiteiden kustannukset, jotka supistuvat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Siihen sisältyvät myös pienemmät kustannukset tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille (0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen). Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennustettu kasvu vuonna 2023 oli neuvoston suosituksen mukainen. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 4,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 mikä tarkoittaa 0,5 prosenttiyksikön kasvua vuoteen 2022 verrattuna. Tšekki rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Tšekki rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten energiatehokkuutta parantaviin peruskorjauksiin ja uusiutuvien energialähteiden asentamiseen, rautateiden nykyaikaistamiseen ja turvallisuuden lisäämiseen sekä

---

14 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

15 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Tšekin kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 19).

16 Tšekin vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan nimellisin luvuin arviolta 10,5 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen todellisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

17 Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti että EU:n talousarviosta rahoitettavan finanssipolitiikan talousvaikutusta. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

sähköistämishankkeiden valmisteluun, tulvasuojeluun ja vedenpidätykseen maa-alueilla ja kunnissa, tšekkiläisten yritysten hankkeisiin, joilla pyritään vähentämään vedenkulutusta ja soveltamaan kiertotalouden ratkaisuja yrityksiin, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin tutkimuksen ja innovoinnin alalla ja digitaalisten laitteiden tarjoamiseen kouluille, joita rahoitetaan osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

(12) Vuoden 2024 lähentymisohjelmaan sisältyvät keskeiset kehitysarviot voidaan tiivistää seuraavasti. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvu on 1,4 prosenttia vuonna 2024 ja 2,6 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio 2,7 prosenttia vuonna 2024 ja 2,4 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen odotetaan vuonna 2024 supistuvan 2,3 prosenttiin ja olevan 2,1 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä 45,5 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 46,4 prosenttiin. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden alijäämän ennakoidaan supistuvan vähitellen niin, että se on 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 1,2 prosenttia vuonna 2027. Julkisen talouden rahoitusaseman ennakoidaan sen vuoksi jäävän ohjelmakauden aikana alle viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen arvioidaan puolestaan kasvavan vuoden 2025 jälkeen 47,1 prosenttiin vuonna 2026 ja vakiintuvan vuonna 2027.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 1,2 prosenttia vuonna 2024 ja 2,8 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 2,5 prosenttia vuonna 2024 ja 2,2 prosenttia vuonna 2025.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,4 prosenttia ja julkisen talouden velan on määrä vuoden 2024 loppuun mennessä kasvaa suhteessa BKT:hen 45,2 prosenttiin. Alijäämän supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseen tähtäävien toimenpiteiden peruuttamisesta ja vakauttamispaketin täytäntöönpanosta. Komission arvioiden perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan kiristävä, 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Tšekin julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli 0 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(16) Neuvosto suositti[18] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Tšekille, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti

[18] Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Tšekin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto, EUVL C 312, 1.9.2023, s. 22.

rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun[19] enintään 6,0 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 talousarviota laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Tšekin kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 1,1 prosenttia eli suositeltua enimmäiskasvua vähemmän. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(17) Lisäksi neuvosto suositti, että Tšekki purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Tšekin olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[20] ovat suhteessa BKT:hen 1,2 prosenttia vuonna 2023, –0,2 prosenttia vuonna 2024 ja 0,0 prosenttia vuonna 2025. Erityisesti windfall-veron oletetaan pysyvän voimassa vuosina 2024 ja 2025[21]. Jos saatavat säästöt käytettäisiin julkisen talouden alijäämän supistamiseen, kuten neuvosto on suosittanut, julkisen talouden sopeutus olisi näiden kehitysarvioiden perusteella 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[22] kiristävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennakoidaan purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta. Lisäksi ennakoidaan, että saatavat säästöt käytetään kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Myös tämä vastaa neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Tšekki jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 supistuvan 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 4,4 % suhteessa BKT:hen). Vähennys johtuu EU:n rakennerahastojen ohjelmakauden 2014–2020 päättymisestä, sillä asianomaiset varat olivat käytettävissä vuoteen 2023 saakka. Tämän lisätekijän perusteella arvioidaan, että julkiset investoinnit vuonna 2024 ovat neuvoston suosituksen mukaisia. EU:n varoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis-

[19] Nettomääräiset perusmenot määritellään kansallisesti rahoitetuiksi menoiksi ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

[20] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

[21] Toimenpiteillä, jotka Tšekin mukaan pysyvät voimassa vuoden 2024 loppuun asti, oletetaan komission kevään 2024 talousennusteessa olevan periaatteessa vaikutus talousarvioon myös vuonna 2025.

[22] Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (kymmenen vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluontoiset toimenpiteet, iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot ja iv) elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muilla EU:n varoilla rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan supistuvan 1,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun ne vuonna 2023 ovat olleet 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vähennys johtuu EU:n rakennerahastojen ohjelmakauden 2014–2020 päättymisestä, sillä asianomaiset varat olivat käytettävissä vuoteen 2023 saakka.

(19) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,9 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen siten, että se on vuoden 2025 lopussa 45,5 prosenttia. Velan kasvu suhteessa BKT:hen vuonna 2025 heijastaa pääasiassa negatiivista nimellistä rahoitusasemaa, jota BKT:n nimellinen kasvu osittain tasoittaa.

(20) Tšekin rakenteellinen rahoitusasema on heikentynyt niin, että vuosien 2014–2019 aikana se oli keskimäärin lähellä tasapainoa ja vuonna 2023 se oli –2,9 prosenttia. Tämä johtui pysyvistä toimenpiteistä, kuten henkilökohtaisten tuloverojen leikkauksesta ja sosiaaliturvaetuuksien kasvusta, mukaan lukien eläkkeiden automaattinen inflaatioindeksointi, joita ei rahoitettu vastaavalla tulojen kasvulla. Julkisen talouden kestävyyteen kohdistuu keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä lisäpaineita väestön ikääntymisestä aiheutuvien kustannusten kasvun vuoksi. Tšekki muutti vuonna 2023 eläkejärjestelmän ensimmäistä pilaria muun muassa vähentämällä eläkkeiden indeksointia ja tiukentamalla varhaiseläkkeiden ehtoja. Mikäli lisämuutoksia ei tule, eläkemenojen odotetaan kuitenkin kasvavan noin 3 prosenttiyksikköä vuoteen 2060 mennessä vanhushuoltosuhteen ennustetun kaksinkertaistumisen[23], eläkeiän rajaamisen sekä edelleen suuren varhaiseläkkeelle jäävien määrän vuoksi. Ikäsidonnaisten menojen ennakoitu kasvu voi lisätä julkisen talouden kestävyyteen kohdistuvia riskejä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, ellei sitä rahoiteta vastaavalla tulojen kasvulla. Hallitus ehdottaa lakisääteisen eläkeiän kytkemistä elinajanodotteeseen ja uusien eläkkeiden määrän kasvun hidastamista. Toteutuessaan nämä muutokset parantaisivat eläkejärjestelmän julkisen talouden kestävyyttä. Muita mahdollisia toimenpiteitä julkisen talouden kestävyyden parantamiseksi pitkällä aikavälillä ovat työvoiman tarjonnan lisääminen tarjoamalla kannustimia, joilla eläkeiän ylittäneiden osallistumisastetta saataisiin nostettua.

(21) Puute työntekijöistä jarruttaa kilpailukykyä ja tuottavuutta. Äitien työllistymistä voitaisiin lisätä, sillä synnytyksen jälkeen naisten työllistyminen on alhaista usean vuoden ajan. Sen lisäksi, että lastenhoidon saatavuudessa on puutteita, vero- ja etuusjärjestelmä saa alempituloisen vanhemman, erityisesti äidit, luopumaan töihin palaamisesta. Kolmen vuoden vanhempainvapaajaksot, työtä tekemättömien puolisoiden suuret verovähennykset ja perhe-etuudet kannustavat vähemmän ansaitsevaa vanhempaa pitämään pitkiä lomajaksoja, mikä saa vanhemmat ja erityisesti äidit luopumaan työskentelystä tai työn hakemisesta. Toisen tulonsaajan ansiotuloverotus oli vuonna 2022 sekä EU:n keskiarvoa että samalla palkkatasolla olevan yksin asuvan henkilön verokiilaa korkeampaa. Vähemmän ansaitsevan vanhemman kannustaminen töihin tai työnhakuun tukisi myös eläkejärjestelmän tulojen kasvua.

(22) Tšekin kokonaisverotulot suhteessa BKT:hen ovat huomattavasti alle EU:n keskiarvon vuonna 2022 (35,3 prosenttia verrattuna EU:n keskiarvoon 40,2 prosenttia). Yksi tapa

[23] Komission huhtikuussa 2024 esittämän vuoden 2024 ikääntymisraportin mukaan.

tukea talouskasvua ja julkisen talouden kestävyyttä on laajentaa veropohjaa lisäämällä kasvulle vähemmän haitallisten verojen osuutta. Juoksevat kiinteistöverot kuuluvat kasvulle vähiten haitallisiin veroihin, mutta juoksevista kiinteistöveroista saatavat tulot ovat hyvin alhaiset, 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, verrattuna EU:n keskiarvoon, joka on 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen (vuodesta 2022 alkaen). Vaikka juoksevat kiinteistöverot nousivat vuonna 2024, rakennusten ja asuntojen juoksevien kiinteistöverojen järjestelmä perustuu kiinteistöjen pinta-alaan, mikä johtaa samanarvoisten kiinteistöjen eriarvoiseen verotukseen eikä seuraa kiinteistöjen arvonmuutoksia. Sellaisen kiinteistöjen arvostusjärjestelmän toteuttaminen, jossa veropohjaksi valitaan kiinteistöjen arvot, mukautetaan kiinteistöjen arvot vastaamaan markkina-arvoja ja mahdollistetaan kiinteistöjen arvojen säännöllinen päivittäminen, parantaisi veron tehokkuutta välineenä, jolla voidaan hillitä kiinteistöjen hintojen nousua ja saattaa olemassa oleva asuntokanta kaikkein tuottavimpaan käyttöön. Tämä puolestaan lisäisi asumisen kohtuuhintaisuutta ja ihmisten mahdollisuutta liikkua työn perässä, tukisi talouskasvua ja lisäisi juoksevista kiinteistöveroista saatavia tuloja.

(23) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Tšekin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Tšekki voi toteuttaa suunnitelman sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, sen on jatkettava uudistusten toteuttamista ja nopeutettava investointeja puuttumalla ilmeneviin viivästyksiin vahvistaen samalla vastaanottokykyä. Elpymis- ja palautumistukivälineen varojen vastaanottokykyä rajoittavat erityisesti joidenkin täytäntöönpanoelinten rajalliset hallinnolliset valmiudet. Tämä näkyy erityisesti osaamista vaativilla alueilla, kuten digitaalisessa ja vihreässä siirtymässä. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(24) Tšekin edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Tšekki on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta haasteita ja merkittäviä alueellisia eroja esiintyy edelleen. Severozápad ja vähäisemmässä määrin Moravskoslezko ovat jääneet kehitysloukkuun. Koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisen nopeuttaminen ja hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen, erityisesti näillä alueilla, on ratkaisevan tärkeää. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Erityisesti on kehitettävä alueiden hallinnollisia valmiuksia, parannettava niiden välistä kumppanuutta ja vahvistettava niiden omistajuutta, jotta voidaan lisätä EU:n varojen käyttöä pienissä kunnissa, pienissä ja keskisuurissa yrityksissä (pk-yrityksissä) ja paikallisissa kansalaisjärjestöissä. Vihreän siirtymän vauhdittamiseksi on tehtävä kestävää

kaupunki- ja alueliikennettä sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria tukevia investointeja, minkä lisäksi on lisättävä uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja investoitava energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen. On tärkeää saattaa päätökseen suunnitellut toimet ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi keskittyen luonnollisiin vedenpidätystoimenpiteisiin. Toimintalinjana on myös tehostaa tilapäistä suojelua saavien Ukrainasta siirtymään joutuneiden integroitumista yhteiskuntaan sekä työmarkkinoille heidän taitojensa mukaisesti. On edelleen tärkeää ottaa huomioon heikommassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten romaneihin, liittyvien toimenpiteiden vaikutukset.

(25) Väliarvioinnin yhteydessä on kiinnitettävä enemmän huomiota mahdollisuuteen saada käyttöön enemmän yksityisen sektorin varoja, erityisesti avustuksiin yhdistettyjen rahoitusvälineiden laajemmalla käytöllä. Tällaisilla innovatiivisilla välineillä voidaan ohjata enemmän yksityisiä investointeja erityisesti energiatehokkuuteen, puhtaan energian ratkaisuihin ja liiketoiminnan kehittämiseen. Kansallisen kehityspankin valmiuksia olisi käytettävä tehokkaammin rahoitusvälineiden täytäntöönpanoon koheesiopolitiikan ohjelmissa. Kun otetaan huomioon Tšekin pyrkimys siirtyä eteenpäin maltillisen innovoijan tasolta, maa voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä digitaalisten teknologioiden ja syväteknologisen innovoinnin, puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden sekä bioteknologian aloilla ja tarvittaessa kansallisen älykkään erikoistumisen strategian mukaisesti teollisuuden muutoksen tukemiseksi.

(26) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Tšekillä on useita muita haasteita, jotka liittyvät hallintoon ja kilpailukykyyn.

(27) Painetta kohdistuu Tšekin julkishallinnon houkuttelevuuteen työnantajana ja kykyyn pitää kiinni lahjakkuuksista. Tämä pätee erityisesti asiantuntija-, johto- ja IT-tehtäviin. Virkamieslain muutokset tulivat voimaan vuonna 2023, ja niillä asetettiin virkakaudet ylimmille virkamiehille, nopeutettiin rekrytointiprosesseja ja laajennettiin mahdollisuuksia houkutella ulkopuolisia hakijoita. Henkilöstöhallinnon pirstaloituminen kuitenkin haittaa systeemisempää lähestymistapaa henkilöstön johtamiseen. Tšekin julkishallinnon koko on sekä menojen että työntekijöiden määrän osalta EU:n keskiarvoa pienempi. Palkat ovat alhaisemmat kuin vastaavan koulutustason tehtävissä yksityisellä sektorilla, ja ne ovat reaalisesti laskeneet yli 10 prosenttia vuoteen 2004 verrattuna, mikä vähentää entisestään julkishallinnon houkuttelevuutta. Tšekin julkishallinnon valmiuksien vahvistaminen lahjakkuuksien houkuttelemiseksi, säilyttämiseksi ja kehittämiseksi on ratkaisevan tärkeää sen tehokkuuden ja palvelujen laadun parantamiseksi.

(28) Tšekin julkishallinnolla on keskeinen rooli talouden kilpailukyvyn säilyttämisessä, koska se muokkaa sääntely-ympäristöä ja julkisia investointeja, erityisesti suhteessa vihreään ja digitaaliseen siirtymään. Tšekin julkisen sektorin suoriutumiskyky ja julkishallinnon tehokkuus pysyivät vakaina ja lähellä EU:n keskiarvoa vuonna 2022. Strategisessa ohjauksessa ja näyttöön perustuvassa päätöksenteossa on kuitenkin edelleen haasteita. Tämä edellyttää osastoitumisen vähentämistä ja strategisten ohjausvalmiuksien vahvistamista strategioiden johdonmukaisuuden parantamiseksi ja niiden täytäntöönpanemiseksi eri politiikoissa. Tšekin hajanaiset paikalliset hallinnolliset valmiudet ovat merkittävä tekijä, joka estää muun muassa pieniä edunsaajia hyödyntämästä EU:n varoja tehokkaasti. Pienten kuntien, pk-yritysten ja paikallisten kansalaisjärjestöjen vastaanottokyky paranisi hakijoille annettavalla tuella esimerkiksi nimeämällä yhteisiä hankepäälliköitä ja antamalla kattavaa tietoa siitä,

miten ne voivat hakea EU:n rahoitusta yhdestä paikasta. Tässä yhteydessä toimintalinjana on kehittää kohdennettua tukea paikallisten hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi rakenteellisista ongelmista kärsivillä alueilla, kuten Severozápadissa ja Moravskoslezskossa. Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto on hyvä esimerkki siitä, että alueet voitaisiin aktivoida, jos niillä olisi vahvempi rooli erityistarpeidensa määrittämisessä.

(29) Tšekin innovoinnin suorituskykyä hidastavat edelleen tehoton teknologian ja tietämyksen siirto sekä heikot yhteydet tiedemaailman ja teollisuuden välillä. Yritysten rahoittaman tutkimus- ja kehitystoiminnan julkiset menot ovat edelleen noin puolet EU:n keskiarvosta (0,023 prosenttia suhteessa BKT:hen verrattuna 0,045 prosenttiin), ja ne ovat viime vuosina olleet laskusuunnassa, mikä on osoitus tiedemaailman ja yritysten välisen yhteistyön (ja siihen liittyvien kannustimien) alhaisesta tasosta. Tämä rasittaa voimakkaasti tutkimustulosten siirtämistä talouteen ja rajoittaa Tšekin innovointivalmiuksia, mikä näkyy esimerkiksi patenttihakemusten vähäisenä määränä, joka on selvästi alle EU:n keskiarvon (0,83 prosenttiyksikköä BKT-miljardia kohden vuonna 2020 verrattuna 3,4 prosenttiyksikköön). Tähän haasteeseen voitaisiin vastata toimenpiteillä, joilla parannetaan ja vahvistetaan rakenteellisesti teknologian siirtoa Tšekissä ja joilla pyritään erityisesti vahvistamaan teknologian siirron tehokkuutta ja helpottamaan spin-off -yritysten perustamista. Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvan toimintapolitiikan tukijärjestelyhankkeen, joka alkaa 9 päivänä kesäkuuta 2024, odotetaan tarjoavan Tšekille konkreettista tukea ja politiikkasuosituksia tiedemaailman ja yritysten välisten yhteyksien lisäämiseksi.

(30) Korkeakoulutukseen osallistuminen ja sen suorittaminen on vähenemässä, mikä pahentaa ammattitaitoisen työvoiman puutetta. Korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden 25–34-vuotiaiden määrä on ollut laskusuunnassa vuodesta 2021 lähtien ja se on EU:n neljänneksi alhaisin (33,7 prosenttia verrattuna EU:n keskiarvoon, joka on 43,1 prosenttia) ja kaukana EU:n 45 prosentin tavoitteesta. Vuosina 2016–2021 ilmoittautuneiden opiskelijoiden määrä väheni 11,6 prosentilla ja keskeyttämisaste on jatkuvasti korkea. Opiskelijoille tarjottava taloudellinen tuki on jatkuvasti alhainen (2,5 prosenttia julkisista menoista verrattuna EU:n keskiarvoon, joka on 18,8 prosenttia) huolimatta empiirisestä näytöstä, jonka mukaan korkea-asteen koulutukseen tehtyjen investointien tuottavuus on korkea.

(31) Työvoimapula ja osaamisen kohtaanto-ongelmat ovat edelleen kiireellinen haaste, joka haittaa Tšekin talouden kilpailukykyä. Tilannetta voitaisiin parantaa esimerkiksi säänneltyjä ammatteja koskevalla uudistuksella ja lisäämällä alakohtaisten asiantuntijaneuvostojen osallistumista pitkään jatkuneen ammattitaitoisten työntekijöiden puutteen ratkaisemiseen. Lisäksi Tšekki on vastaanottanut väkilukuun nähden eniten tilapäistä suojelua saavia Ukrainasta siirtymään joutuneita ihmisiä. Yli 50 prosenttia heistä on kuitenkin alhaisempaa pätevyyttä vaativissa tehtävissä kuin Ukrainassa, ja kielitaito ilmoitetaan selkeänä työllistymisen esteenä. Lisäksi noin 30 prosenttia ilmoitti, että tutkintojen tunnustaminen on este paremman työpaikan saamiselle. Ulkomaisten tutkintojen tunnustamisen yksinkertaistaminen ja aliedustettujen ryhmien, kuten tilapäistä suojelua saavien Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden, työmarkkinoille osallistumisen lisääminen voisi helpottaa kireää työmarkkinatilannetta.

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa

nettomenojen[24] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen saadaan pysymään alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja jolla julkinen velka saadaan pidettyä maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä; varmistaa eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyden; vähentää vero- ja etuusjärjestelmistä johtuvia vanhempien työhön paluun lannistimia naisten työmarkkinoille osallistumisen lisäämiseksi; parantaa eläkeikää lähestyvien työntekijöiden kannustimia jatkaa työntekoa; lisää juoksevista kiinteistöveroista saatavia tuloja;

2. vahvistaa hallinnollisia valmiuksia hallinnoida elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, nopeuttaa investointeja ja jatkaa uudistusten ripeää toteuttamista; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin toteuttaen toimia yksityisen rahoituksen mobilisoimiseksi entistä paremmin innovatiivisten rahoitusvälineiden käytöllä ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. vahvistaa Tšekin julkishallinnon valmiuksia houkutella, säilyttää ja kehittää lahjakkuuksia, erityisesti niitä, joilla on analyyttistä, johtamiseen liittyvää ja tietoteknistä osaamista; vähentää osastoitumista ja vahvistaa strategisia ohjausvalmiuksia politiikkojen johdonmukaisuuden parantamiseksi; tukee kunnallishallintojen välistä yhteistyötä muun muassa tukemalla sellaisten hallinnollisten valmiuksien kehittämistä, jotka on suunnattu rakenteellisista vaikutuksista kärsiville alueille;

4. tehostaa innovointia parantamalla teknologian siirtoa tiedeyhteisöstä yrityksiin, tukemalla spin-off -yritysten ja startup-yritysten perustamista ja lisäämällä osallistumista korkea-asteen koulutukseen; vahvistaa talouden kilpailukykyä puuttumalla osaamisen kohtaanto-ongelmiin, yksinkertaistamalla ulkomaisten tutkintojen tunnustamista ja lisäämällä aliedustettujen ryhmien osallistumista työmarkkinoille.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[24] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.